

KUULEKUSKOOLITUSE EESKIRI

Kinnitatud EKL Nõukogus 24.11.2010
Kehtib alates 1.01.2011

Kuulekuskoolituse eesmärgiks on anda koerale kuulekuse algõpetus ning tutvustada koeraomanikule põhimõtteid, mis võimaldaksid koeraga õigesti ja tulemuslikult suhelda.

Eksamitel ja võistlustel kontrollitakse koolituse tulemusi ehk koera ja koerajuhi vahelist koostööd ning koerale õpetatud käitumise taset. Eesmärgiks on ka loomasõbraliku ja terve võistlusõhkkonnaga harrastuse loomine.

Osalemisõigus:

Eksamitest ja võistlustest võivad osa võtta koerad, kes on toimumispäevaks saanud 10-kuuseks. Osalevad koerad peavad olema Eestis kehtivate määruste kohaselt vaksineeritud ja märgistatud. Tõutunnistusega koerte puhul peab eksami või võistluse toimumise päevaks esmakordsest vaksineerimisest möödunud olema vähemalt 8 kuud.

Eksamil või võistlusel peab koerajuhil kaasas olema koera veterinaarpass, tõutunnistus või selle koopias (va tõutunnistusega koerad) ja võistlusraamat, kuhu tehakse sissekanne osalemise kohta. Nende dokumentide puudumisel on korraldajal õigus koerajuhti eksamile või võistlusele mitte lubada. Kui koeral ei ole veel võistlusraamatut, tuleb sellest registreerimisel korraldajale teatada, sel juhul väljastatakse võistlusraamat eksami või võistluse toimumispäeval.

Kui samale eksami- või võistlustasemele on registreerinud mitu koera, tuleb osalemisjärjekord kindlaks määrata loosimise teel.

Eksamitest ja võistlustest on keelatud osa võtta:

1. Eksamit hindava kohtuniku omandis või kaasomandis oleval koeral
2. Haigel koeral
3. Emasel koeral 30 päeva enne oodatavat ja 45 päeva pärast poegimist

Indlevad emased koerad võivad eksamitel ja võistlustel osaleda, kuid nad peavad olema järjekorras viimastena. Kui osaleb mitu indlevat koera, tuleb neile tagada võrdne positsioon loosimisega.

Ühel päeval toimuval eksamil või võistlusel võib koer osaleda vaid ühes astmes.

Kohtunikul on õigus katkestada sooritus, kui koer on vigastatud. Kohtunikul on õigus diskvalifitseerida koerajuht ebasportliku käitumise (näiteks soorituse ajal motivatsiooniobjektide ja/või toidu kaasaskandmine, alkoholijoobes olek), katse-eeskirjade või loomakaitseseaduse rikkumise eest, samuti juhul, kui koer käitub agressiivselt või on väljunud koerajuhi kontrolli alt (lahkub soorituse ajal koerajuhi juurest ja ei tule kolmanda käsu peale tagasi).

Hindamine:

Maksimaalselt on võimalik saada 100 punkti. Koolitustulemuse saamiseks peab koer saama vähemalt 70% punktidest (hinne „rahuldav”). Punktide kogusumma peab olema täisarv.

Hinded:

Võrratu	96-100 punkti
Väga hea	90-95 punkti
Hea	80-89 punkti
Rahuldav	70-79 punkti
Mitterahuldav	0-69 punkti

Koerad, kes on saanud koolitustulemuse 1. astmes (vähemalt hinne „rahuldav”), saavad osaleda 2. astmes. Koerad, kes on saanud koolitustulemuse 2. astmes (vähemalt hinne „rahuldav”), saavad osaleda 3. astmes. Koerad, kes on saanud koolitustulemuse kõrgemas astmes, ei saa järgmistel eksamitel ja võistlustel enam osaleda madalamas astmes.

Abi

Kui koer saab koerajuhilt abi harjutuse sooritamiseks, tuleb sellele tähelepanu juhtida ja selle arvelt hinnet alandama.

Üldised juhised:

Kõigi harjutuste kestel on nõutav, et koer töötaks rõõmsalt ja koerajuhile keskendunult. Lisaks töördõmule tuleb jälgida ka harjutuste sooritamise korrektsust, mis peab iseenesest mõistetavalt ka harjutuste hinnetes kajastuma.

Eksami või võistluse ajal on keelatud kasutada ranget või poovas asendis kaelarihma. Sooritusel kasutatavad esemed (toomise, kohamärgiks olev ese) tuleb jätta korraldaja poolt ette nähtud kohta eksamiplatsil.

Eksam või võistlus algab raporteerimisega, kus koerajuht teatab enda ja koera nime ning osalemisklassi.

Kohtunik annab koerajuhile märku harjutuse alustamiseks. Lisaks tuleb kohtuniku märguannet oodata järgnevatel olukordades: istuva, lamava või seisva koera juurde tagasi minekuks, lamava või seisva koera kõrvale algasendisse istuma võtmiseks, koera enda juurde kutsumiseks, koera kohamärgi juurde saatmiseks. Kõik ülejäänud, nagu pöörded, peatumised, tempomuutused jms, tehakse ilma kohtuniku märguandeta. Enne harjutuse alustamist on koerajuhil õigus esitada kohtunikule küsimusi harjutuse sooritamise kohta. Kui koerajuht unustab terve harjutuse sooritamata, informeerib kohtunik teda selle sooritamise vajadusest. Punkte selle eest ei vähendata.

Käsklused ei ole normatiivsed, kuid nad peavad olema ühesõnalised. Sama tegevuse jaoks tuleb kõigi harjutuste puhul kasutada sama käsklust. Juurdekutsumisel on lubatud kasutada koera nime juurdekutsumiskäskluse „siia” asemel. Koera nime liitmist ükskõik millise suulise käsklusega loetakse lisakäskluse andmiseks. Kui koer ei täida harjutust või selle osa pärast kolmandat käsklust, harjutus katkestatakse ja punkte selle eest ei anta. Liikumisel antud

käsklustel koerajuhi eemaldumisel tema tagasivaatamist koera suunas käsitletakse topeltkäsklusena.

Algasend

Kõik harjutused algavad ja lõppevad algasendiga. Iga harjutuse alustamiseks on algasendit lubatud võtta ainult üks kord. Algasendis istub koer tihedalt, otse, rahulikult ja tähelepanelikult koerajuhi vasaku jala kõrval nii, et koera õlg ja koerajuhi põlv on kohakuti. Harjutuste sooritamise ajal ei ole lubatud koera ergutamise eesmärgil puudutada või muul viisil mõjutada. Koera mõõdukas kiitmine on lubatud ainult peale iga harjutuse lõpetamist. Peale koera kiitmist võib koerajuht võtta uue algasendi. Igal juhul peab koera kiitmise ja uue harjutuse alustamise vahele jääma selgelt eristatav vahe (umbes 3 sekundit).

Algasend kõrvalkõnni harjutuse alustamiseks peab olema võetud selleks hetkeks, kui teine koerajuht on jõudnud koos koeraga püsilamamise kohta ja võtnud seal algasendi. Sellest hetkest algab hindamine mõlema koerajuhi jaoks.

Algasendist liikuma hakates järgneb ettevalmistav osa. Koerajuht peab liikuma edasi minimaalselt 10 ja maksimaalselt 15 sammu, enne kui annab koerale käskluse harjutuse sooritamiseks. Nende harjutuse osade vahele, kus koer tuleb ette istuma ja seejärel kõrvale algasendisse, samuti nendel juhtudel, kus koerajuht pöördub tagasi istuva, seisva või lamava koera juurde, tuleb jälgida selge pausi jätmist (umbes 3 sekundit) enne järgmise käskluse andmist.

Algasendis ja ettevalmistavas osas esinevad vead tuleb arvesse võtta konkreetse harjutuse hinnangus.

Harjutuste vahepealsel ajal peab koer kogu aeg püsima korrektselt koerajuhi kõrval. Koera kaelarihmast kinni hoidmine ei ole lubatud. Kui koerajuht hoiab koera kaelarihmast kinni, siis esimesel korral järgneb kohtunikupoolne hoiatus ning kui kaelarihmast hoidmine kordub, siis koerajuht diskvalifitseeritakse. Toomiseset võtma minnes peab koer koerajuhiga kaasas olema. Eset ära tuues ei ole koerajuhil lubatud koeraga mängida või teda üles ergutada.

Ümberpöörde tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel tema kõrval, seejuures peab ümberpöörde sooritamise viis kogu eksamil kestel olema samasugune.

Eest istumast võib koer algasendisse mineku sooritada nii koerajuhi tagant ringi minnes kui eest koerajuhi kõrvale pöörates.

Harjutuste osadeks jagamine

Kaheosaliste harjutuste puhul (liikumiselt istumine, lamamine koos juurdetulekuga, seisma jäämine kõnnilt, seisma jäämine jooksult) jaotatakse need järgmiselt (näide 10-punktise harjutuse kohta :

- a) algasend, ettevalmistav osa, asendi võtmine = 5 punkti
- b) edasine osa kuni harjutuse lõpuni = 5 punkti

Lisakäsklused

Kui koer ei soorita harjutust pärast kolmandat käsklust, antakse kogu harjutuse eest mitterahuldav hinne (0 punkti). Kui koer ei soorita harjutuse osa pärast kolmandat käsklust, võib harjutuse eest anda maksimaalselt punktid, mis vastavad kõrgeimale mitterahuldavale hindele.

Hindamine: 1. lisakäsk: harjutuse osa rahuldav
2. lisakäsk: harjutuse osa mitterahuldav

Näide: 5-punktiline harjutus

1. lisakäsk: rahuldav 5 punktist= -1,5p
2. lisakäsk: mitterahuldav 5 punktist= -2,5p

Kui teine koer või muu kõrvaline segaja häirib eksami- või võistlussooritust tegevat koera, võib kohtunik lasta häiritud harjutuse uuesti sooritada. Kui koerajuht eksib nõuete suhtes (näiteks ei oota kohtuniku märguannet, ei eemaldu piisavalt jms), on kohtunikul õigus nõuda valesti sooritatud harjutuse kordamist või vähendada antavaid punkte 1/3 võrra.

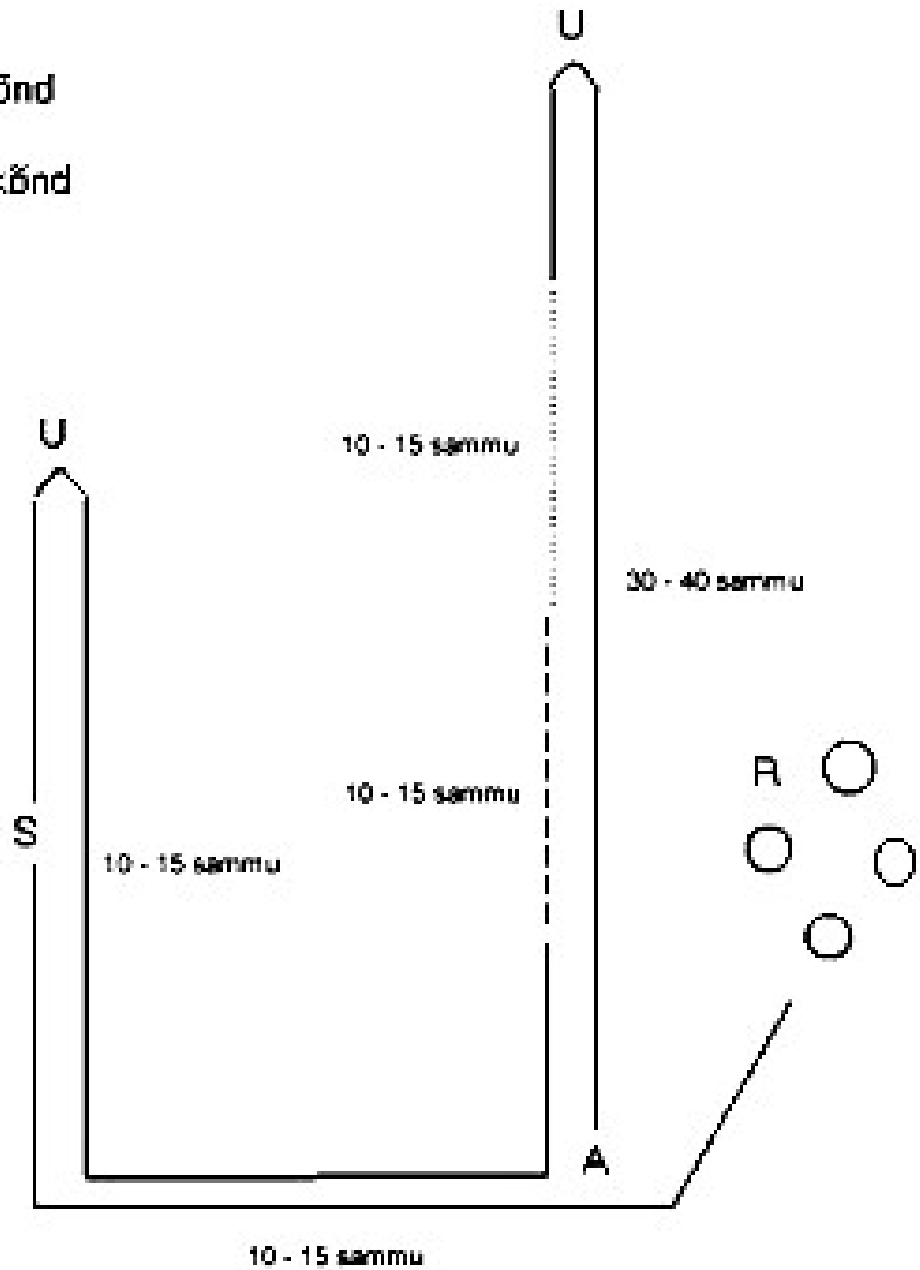
1. astmes sooritatakse harjutused 3. - 8. ilma rihmata. 2. ja 3. astmes sooritatakse kõik harjutused ilma rihmata. Koerajuhil peab kogu soorituse ajal jalutusrihm kaasas olema (taskus või üle õla).

2. ja 3. astmes peab koerajuht rihmata kõrvalkõnni harjutuses minema läbi liikuva inimrühma. Inimrühm koosneb neljast inimesest.

2. ja 3. astmes kontrollitakse koera käitumist püstolilaskude ajal (kaliiber 6-9 mm). Laskmine toimub ilma rihmata kõrvalkõnni ja paigal lamamise ajal. Kui üks koerajuht sooritab ilma rihmata kõrvalkõnni, lastakse 5-sekundilise vahega kaks lasku (tavaliselt esimene lask esimese sirge umbes 15. sammul). Koer peab jääma püstolilaskude suhtes ükskõikseks. 3. astmes ei tohi paigal lamav koer koerajuhti näha. Ebaselgetes olukordades on kohtuniku ülesanne koera reageerimine lasule kindlaks teha järgmiselt: koerajuht paneb koera rihma otsa ning kohtunik laseb umbes 15 meetri kauguselt lasu, mille ajal koer peab püsima seisvas asendis, rihm lõdvalt. Paugukartlikud koerad diskvalifitseeritakse.

LIKUMISSKEEM kõrvalkõnni harjutuseks:

- _____ normaalkõnd
- ..... jook
- aeglane kõnd
- A - algasend
- U - ümberpöörd
- S - peatumine
- R - inimrühm

Kuulekuskoolituse 1. aste (KK-1)

1. Juurdepääsetavus ja hammaste näitamine (10 p.)

Käsklus: koerajuht võib soovi korral kasutada käsklust „hambad”

Harjutuse kirjeldus: Koer istub algasendis koerajuhi vasaku jala juures ja kohtuniku märguande peale demonstreerib koerajuht koera hambaid ja hambumust. Kohtunik peab käituma koera suhtes rahulikult ja ei tohi koera puudutada. Kohtunik võib tervitada koerajuhti käitlemisega.

Hindamine: Soovitavaks käitumiseks loetakse seda, kui koer näitab ennast neutraalse, enesekindla, tähelepaneliku ja rahulikuna. Hinnat alandab see, kui koer on mõnevõrra ebastabiilne, närviline või ebakindel. Kohtunikul on õigus agressiivselt käituv koer diskvalifitseerida.

2. Kõrvalkõnd rihmaga (15 p.)

Käsklus: „kõrval”. Käskluse andmine on lubatud ainult liikumist alustades ja tempomuutustel.

Harjutuse kirjeldus: Kõrvalkõnd sooritatakse skeemi järgi. Koer liigub tähelepanelikult, rõõmsalt, keskendunult ja otse koerajuhi vasakul küljel nii, et koera abaluu on kohakuti koerajuhi põlvega. Koerajuht hoiab rihma vasakus käes ja rihm ei tohi olla pinges. Kui koerajuht peatub, peab koer käsklusest kiiresti ja otse tema kõrvale istuma. Liikumiskiirusteks on normaalne kõnnitempo, jooksmine ja aeglane kõndimine. Pöörded on 90- ja 180-kraadised. Normaalse kõnnitempoga liikudes tuleb skeemis sooritada vähemalt 2 parem-, 1 vasak- ja 2 ümberpööret. 180-kraadine pööre (ümberpööre) tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel kõrval, mõlemal juhul tuleb pööret kogu eksami jooksul sooritada samal viisil. Pärast harjutuse lõpetamist võtab koerajuht koeralt rihma ära ja paneb selle üle õla või taskusse.

Hindamine: Koera etteruttamist, koerajuhist eemal kõrvale kõndimist, mahajäämist, aeglast või ebakindlat istumist, koerajuhi lisakäsklusi, füüsilist mõjutust koerajuhi poolt, koera mittetähelepanelikkust kõrvalkõnni kestel kõikidel liikumiskiirustel ja kõikidel pööretel ja/või koera rõõmutut töösse suhtumist tuleb vastavalt hinnata.

3. Istuma jäämine (10 p.)

Käsklused: „kõrval”, „istu”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu koerajuht peatub ja annab koerale käskluse „istu”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas istuma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult istuva koera poole. Kohtuniku märguandel tuleb koerajuht tagasi koera kõrvale.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koera aeglast istumist, rahutut ja mittetähelepanelikku istumist tuleb vastavalt hinnata. Kui koer reageerib koerajuhi peatumisele ja istub seetõttu enne, kui koerajuht annab käskluse „istu”, siis seda veaks ei loeta. Kui koer istumise asemel lamab või jääb seisma, võetakse maha 5 punkti.

4. Lamama jäämine ja juurdetulek (15 p.)

Käsklused: „kõrval”, „lama”, „süü”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15

sammu koerajuht peatub ja annab koerale käskluse „lama”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas lamama. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 20 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koera aeglast lamamist, rahutust, aeglast juurdetulekut või aeglustamist koerajuhi juurde jõudes, koerajuhi harkisjalgset seisakut, vigast koerajuhi ette istumist ja vigast harjutuse lõppu tuleb vastavalt hinnata. Kui koer jääb seisma või istub peale käskluse saamist, võetakse maha 7,5 punkti.

5. Tõke (10 p.)

Käsklused: „istu”, „hopp”, „siia”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht võtab algasendi sobival kaugusel tõkke ees, jätab koera käsuga sinna istuma ning liigub ise seejärel teisele poole tõket, jäädes seisma sobivale kaugusele tõkkest, näoga koera poole. Saades käskluse „hopp”, peab koer ületama tõkke sujuvalt ja riivamata ning järgneva käsuga „siia” tulema tihedalt ja otse koerajuhi ette istuma. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Tõke peab olema 1-1.5 meetri laiune ja maksimaalselt sama kõrge, kui on koera turjakõrgus.

Hindamine: Vigast algasendit, koera kõhklevat või jõuetut hüppamist ja vigast harjutuse lõppu tuleb vastavalt hinnata. Tõkke puudutamise eest tuleb maha võtta kuni 2 punkti ja tõkkele toetamise eest kuni 4 punkti. Kui koer ei soorita hüpet, antakse harjutuse eest 0 punkti.

6. Esemee toomine (15 p.)

Käsklused: „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht viskab korrektselt algasendist eseme vähemalt 15 sammu kaugusele. Käskluse eseme toomiseks võib anda siis, kui toomisele on liikumatult paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "too" käskluse saamist minema kiiresti ja otsejoones esemeni, selle koheselt üles võtma ning kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides eset rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega „anna” temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt algasendit, aeglast järeleminekut, vigast üles võtmist, aeglast tagasitulekut, eseme mahapillamist, esemega mängimist või selle närimist, koerajuhi harkisjalgset seisakut, vigast etteistumist ja vigast harjutuse lõpetamist tuleb vastavalt hinnata. Esemee liiga lähedale viskamine nagu ka koerajuhi poolne abi, ilma et ta oma asendit muudaks, viivad punktide vähendamisele. Kui koerajuht lahkub oma kohalt enne harjutuse lõppu, hinnatakse harjutus „mitterahuldavaks”. Kui koer ei too eset ära, antakse harjutuse eest 0 punkti. Kui koer ei anna toomiseset koerajuhile ära pärast kolmandat käsklust, siis ta diskvalifitseeritakse.

7. Kohale saatmine (15 p.)

Käsklused: „lama”, „koht”, „siia”, „kõrval”, „koht”, „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht paneb koera käsklusega "lama" ja "koht" eelnevalt maha pandud eseme juurde lamama, eemaldub 20 sammu, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht

koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Kohtuniku märguandel annab koerajuht koerale käskluse "koht", mille peale koer läheb kiirelt ja otsejoones kohamärgiks oleva eseme juurde ja lamab. Koos suulise käsklusega „koht“ on lubatud osutada käeviipega koha suunas, kuid see ei tohi olla jätkuv. Kui koer on jõudnud esemeni, võib üks kord anda käskluse "lama". Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast umbes 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast harjutuse algusosa, koera liiga aeglast kohale minekut, suurt kõrvalekallet küljele, kohamärgist liiga kaugemale või kõhklevat lamamist, rahutut lamamist või enneaegselt püsti/istuma tõusmist, kui koerajuht koera juurde läheb, tuleb vastavalt hinnata. Kui koer liigub koerajuhi naasmisel talle vastu, võetakse maha 3 punkti. Kui koer läheb kohalt ära enne, kui koerajuht on ettenähtud kaugusele eemaldunud ja ümber pööranud, või pärast juurde kutsumist ei lähe tagasi kohale, antakse harjutuse eest 0 punkti.

8. Lamamine häiritud olukorras (10 p.)

Käsklused: „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Enne kui teine koerajuht alustab kuulekuseharjutusi, läheb koerajuht koos koeraga kohtuniku poolt määratud punkti, võtab seal algasendis istuval koeral rihma ära ja paneb selle üle õla või taskusse. Kohtuniku märguandel paneb koerajuht koera käsklusega lamama (võib jätta eseme koera juurde). Koerajuht eemaldub eksamiplatsi piires ettenähtud suunas 20 sammu, pöörab ümber ja jääb seisma näoga koera poole. Koer peab lamama rahulikult, kuni teine koer on lõpetanud harjutuse 3. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Koerajuhi rahutut käitumist või muud koerajuhi poolset varjatud abi, koera rahutut lamamist või enneaegset seisma/istuma tõusmist, kui koerajuht naaseb, tuleb vastavalt hinnata. Kui koer istub või seisab, aga jääb määratud piirkonda, antakse osalised punktid. Kui koer liigub määratud piirkonnast rohkem kui 3 kehapikkust, antakse selle harjutuse eest 0 punkti. Kui koer liigub koerajuhi naasmisel talle vastu, võetakse maha 3 punkti.

Kuulekuskoolituse 2. aste (KK-2)

1. Kõrvalkõnd rihmata ja paugukatse (10 p.)

Käsklus: „kõrval”. Käskluse andmine on lubatud ainult liikumist alustades ja tempomuutustel.

Harjutuse kirjeldus: Kõrvalkõnd sooritatakse skeemi järgi. Koer liigub tähelepanelikult, rõõmsalt, keskendunult ja otse koerajuhi vasakul küljel nii, et koera abaluu on kohakuti koerajuhi põlvega. Kui koerajuht peatub, peab koer käsklusega kiiresti ja otse tema kõrvale istuma. Liikumiskiirusteks on normaalne kõnnitempo, jooksmine ja aeglane kõndimine. Pöörded on 90- ja 180-kraadised. Normaalse kõnnitempoga liikudes tuleb skeemis sooritada vähemalt 2 parem-, 1 vasak- ja 2 ümberpöoret. 180-kraadine pööre (ümberpööre) tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel kõrval, mõlemal juhul tuleb pööret kogu eksami jooksul sooritada samal viisil. Peale skeemi läbimist järgneb kõndimine inimrühmas. Koerajuht liigub inimrühmast läbi, peatudes selles vähemalt ühe korra. Kõrvalkõnni ajal (tavaliselt esimesel sirgel) lastakse vähemalt 15 sammu kaugusel koerast 5-sekundilise vahega kaks lasku.

Hindamine: Koera etteruttamist, koerajuhist eemal kõrval kõndimist, mahajäämist, aeglast või ebakindlat istumist, reageerimist paugule, lisakäsklusi, füüsilist mõjutust koerajuhi poolt, mittetähelepanelikkust kõrvalkõnni kestel kõikidel liikumiskiirustel ja kõikidel pööretel ja/või koera rõõmutut töösse suhtumist tuleb vastavalt hinnata.

2. Liikumisel istuma jäämine (10 p.)

Käsklused: „kõrval”, „istu”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektselt algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „istu”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas istuma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult istuva koera poole. Kohtuniku märguandel tuleb koerajuht tagasi koera kõrvale.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koera aeglast istumist, rahutut ja mittetähelepanelikku istumist tuleb vastavalt hinnata. Kui koer istumise asemel lamab või jääb seisma, võetakse maha 5 punkti.

3. Liikumisel lamama jäämine ja juurdetulek (15 p.)

Käsklused: „kõrval”, „lama”, „siia”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektselt algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „lama”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas lamama. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 30 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejuones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koera aeglast lamamist, rahutust, aeglast juurdetulekut või aeglustamist koerajuhi juurde jõudes, koerajuhi harkisjalgset

seisakut, vigast koerajuhi ette istumist ja vigast harjutuse lõppu tuleb vastavalt hinnata. Kui koer jääb seisma või istub peale käskluse saamist, võetakse maha 7,5 punkti.

4. Liikumiselt seisma jäämine (10 p.)

Käsklused: „kõrval”, „seisa”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „seisa”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas seisma jääma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult seisva koera poole. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval”. Koer peab istuma kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koera aeglast istumist, rahutut ja mittetähelepanelikku seismist tuleb vastavalt hinnata. Kui koer seismise asemel istub või lamab, võetakse maha 5 punkti.

5. Puidust eseme toomine (15 p.)

Käsklused: „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht viskab korrektsest algasendist puidust eseme vähemalt 15 sammu kaugusele. Käskluse eseme toomiseks võib anda siis, kui toomisele on liikumatult paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "too" käskluse saamist minema kiiresti ja otsejoones esemeni, selle koheselt üles võtma ning kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides esett rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega "anna" temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt algasendit, aeglast järeleminekut, vigast üles võtmist, aeglast tagasitulekut, eseme mahapillamist, esemega mängimist või selle närimist, koerajuhi harkisjalgset seisakut, vigast etteistumist ja vigast harjutuse lõpetamist tuleb vastavalt hinnata. Eseme liiga lähedale viskamine nagu ka koerajuhi poolne abi, ilma et ta oma asendit muudaks, viivad punktide vähendamisele. Kui koerajuht lahkub oma kohalt enne harjutuse lõppu, hinnatakse harjutus "mitterahuldavaks". Kui koer ei too eset ära, antakse harjutuse eest 0 punkti. Kui koer ei anna toomiseset koerajuhile ära pärast kolmandat käsklust, siis ta diskvalifitseeritakse.

6. Puidust eseme toomine üle tõkke hüpates (15 p.)

Käsklused: „hopp”, „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht võtab koos koeraga algasendi sobival kaugusel tõkkest. Koerajuht viskab korrektsest algasendist puidust eseme üle tõkke. Käskluse hüppamiseks võib anda siis, kui toomisele on liikumatule paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "hopp" ja „too“ käskluste saamist (käsklus "too" tuleb anda ajal, kui koer on üle tõkke hüppamas) ületama tõkke seda riivamata, minema kiiresti ja otsejoones esemeni, selle koheselt üles võtma, seejärel tõket riivamata tagasi hüppama ning eseme kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides eset rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega "anna" temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala

juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata. Tõke peab olema 1-1.5 meetri laiune ja maksimaalselt sama kõrge, kui on koera turjakõrgus.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt algasendit, koera aeglast hüppamist ja esemele järeleminekut, vigast eseme võtmist, aeglast tagasihüpet, eseme pillamist, esemega mängimist või selle närimist, koerajuhi harkisjalgselt seismist, koera vigast istumist koerajuhi ette ja vigast harjutuse lõpetamist tuleb vastavalt hinnata. Tõkke puudutamise eest tuleb maha võtta kuni 1 punkt hüppe kohta ja tõkkele toetamise eest kuni 2 punkti.

Punktide jagunemine üle tõkke toomise harjutuses:

Minekuhüpe	Toomine	Tagasihüpe
5 punkti	5 punkti	5 punkti

Harjutuse eest punktide saamine on võimalik siis, kui kolmest harjutuse osast (minekuhüpe – eseme toomine – tagasihüpe) on sooritatud vähemalt üks hüpe ja toomine.

Mõlemad hüpped ja toomine veatud = 15 punkti
Mineku- või tagasihüpe sooritamata, toomine veatu = 10 punkti
Mõlemad hüpped veatud, ese toomata = 0 punkti

Kui koerajuhi poolt visatud ese maandub liiga kaugemale küljele või on koera poolt halvasti nähtav, saab koerajuht kohtuniku loal või soovitusel võimaluse eset ilma punkte kaotamata uuesti visata. Koer peab jääma istuma. Kui koer tuleb koerajuhile järgi ja möödub tõkkest, anktakse harjutuse eest 0 punkti. Kui koer lahkub oma kohalt, kuid jääb tõkke ette, alandatakse harjutuse hinnet ühe hinde võrra.

Igasugust koerajuhipoolset abi, ilma et ta oma asendit muudaks, tuleb vastavalt hinnata. Kui koerajuht muudab oma asendit enne harjutuse lõppu, on harjutuse hinne „mitterahuldav”. Kui koer hüppab minekuhüppel tõkke pikali, harjutust korratakse, kusjuures esimese hüppe eest antakse hindeks madal „mitterahuldav“ (- 4p). Kui koer ei anna toomiseset koerajuhile ära pärast kolmandat käsklust, siis ta diskvalifitseeritakse.

7. Kohale saatmine (15 p.)

Käsklused: „lama”, „koht”, „siia”, „kõrval”, „koht”, „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht paneb koera käsklusega "lama" ja "koht" eelnevalt maha pandud eseme juurde lamama, eemaldub 30 sammu, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otse koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Kohtuniku märguandel annab koerajuht koerale käskluse "koht", mille peale koer läheb kiirelt ja otsejoones kohamärgiks oleva eseme juurde ja lamab. Koos suulise käsklusega „koht“ on lubatud osutada käeviipega koha suunas, kuid see ei tohi olla jätkuv. Kui koer on jõudnud esemeni, võib üks kord anda käskluse "lama". Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast umbes 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast harjutuse algusosa, koera liiga aeglast kohale minekut, suurt kõrvalekallet küljele, kohamärgist liiga kaugemale või kõhklevat lamamist, rahutut lamamist või enneaegselt püsti/istuma tõusmist, kui koerajuht koera juurde läheb, tuleb vastavalt hinnata. Kui koer liigub koerajuhi naasmisel talle vastu, võetakse maha 3 punkti. Kui koer läheb kohalt ära

enne, kui koerajuht on ettenähtud kaugusele eemaldunud ja ümber pööranud, või pärast juurde kutsumist ei lähe tagasi kohale, antakse harjutuse eest 0 punkti.

8. Lamamine häiritud olukorras (10 p.)

Käsklused: „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Enne kui teine koerajuht alustab kuulekuseharjutusi, läheb koerajuht koos koeraga kohtuniku poolt määratud punkti ja võtab algasendi. Kohtuniku märguandel paneb koerajuht koera käsklusega lamama. Koerajuht eemaldub eksamiplatsi piires ettenähtud suunas 30 sammu ja jääb seisma seljaga koera poole. Koer peab lamama rahulikult, kuni teine koer on lõpetanud harjutuse 6. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Koerajuhi rahutut käitumist või muud koerajuhi poolset varjatud abi, rahutut lamamist või enneaegset seisma/istuma tõusmist, kui koerajuht naaseb, tuleb vastavalt hinnata. Kui koer istub või seisab, aga jääb määratud piirkonda, antakse osalised punktid. Kui koer liigub määratud piirkonnast rohkem kui 3 kehapikkust enne, kui teine koer on lõpetanud harjutuse 3, antakse selle harjutuse eest 0 punkti. Kui koer lahkub määratud piirkonnast peale seda, kui harjutus 3 on lõpetatud, antakse osalised punktid. Kui koer liigub koerajuhi naasmisel talle vastu, võetakse maha 3 punkti.

Kuulekuskoolituse 3. aste (KK-3)

1. Kõrvalkõnd rihmata ja paugukatse (10 p.)

Käsklus: „kõrval”. Käskluse andmine on lubatud ainult liikumist alustades ja tempomuutustel.

Harjutuse kirjeldus: Kõrvalkõnd sooritatakse skeemi järgi. Koer liigub tähelepanelikult, rõõmsalt, keskendunult ja otse koerajuhi vasakul küljel nii, et koera abaluu on kohakuti koerajuhi põlvega. Kui koerajuht peatub, peab koer käsklusest kiiresti ja otse tema kõrvale istuma. Liikumiskiirusteks on normaalne kõnnitempo, jooksmine ja aeglane kõndimine. Pöörded on 90- ja 180-kraadised. Normaalse kõnnitempoga liikudes tuleb skeemis sooritada vähemalt 2 parem-, 1 vasak- ja 2 ümberpöoret. 180-kraadine pööre (ümberpööre) tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel kõrval, mõlemal juhul tuleb pööret kogu eksami jooksul sooritada samal viisil. Peale skeemi läbimist järgneb kõndimine inimrühmas. Koerajuht liigub inimrühmast läbi, peatudes selles vähemalt ühe korra. Kõrvalkõnni ajal (tavaliselt esimesel sirgel) lastakse vähemalt 15 sammu kaugusel koerast 5-sekundilise vahega kaks lasku.

Hindamine: Koera etteruttamist, koerajuhist eemal kõrval kõndimist, mahajäämist, aeglast või ebakindlat istumist, reageerimist paugule, lisakäsklusi, füüsilist mõjutust koerajuhi poolt, mittetähelepanelikkust kõrvalkõnni kestel kõikidel liikumiskiirustel ja kõikidel pööretel ja/või koera rõõmutut töösse suhtumist tuleb vastavalt hinnata.

2. Liikumiselt istuma jäämine (10 p.)

Käsklused: „kõrval”, „istu”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektselt algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „istu”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas istuma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult istuva koera poole. Kohtuniku märguandel tuleb koerajuht tagasi koera kõrvale.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koera aeglast istumist, rahutut ja mittetähelepanelikku istumist tuleb vastavalt hinnata. Kui koer istumise asemel lamab või jääb seisma, võetakse maha 5 punkti.

3. Jooksmiselt lamama jäämine ja juurdetulek (15 p.)

Käsklused: „kõrval”, „lama”, „süü”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektselt algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist ja hakkab jooksmata. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 jooksusammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „lama”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas lamama. Pärast käsklust jookseb koerajuht tagasi vaatamata 30 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „süü” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koera aeglast lamamist, rahutust, aeglast juurdetulekut või aeglustamist koerajuhi juurde jõudes, koerajuhi harkisjalgset

seisakut, vigast koerajuhi ette istumist ja vigast harjutuse lõppu tuleb vastavalt hinnata. Kui koer jääb seisma või istub peale käskluse saamist, võetakse maha 7,5 punkti.

4. Jooksmiselt seisma jäämine ja juurdetulek (10 p.)

Käsklused: „kõrval”, „seisa”, „siia”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga joostes liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 jooksusammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „seisa”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas seisma jääma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 30 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult seisva koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast ja ebakorrektselt ettevalmistavat osa, koerajuhi käsklusega venitamist, koera rahutut seismist, sammude tegemist koerajuhi suunas, rahutust koerajuhi naasmisel ja aeglast istumist harjutuse lõpetamisel tuleb vastavalt hinnata. Kui koer istub või lamab peale käskluse saamist, võetakse maha 5 punkti.

5. 650-grammise puidust viskehantli toomine (15 p.)

Käsklused: „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht viskab korrektsest algasendist korraldaja poolt ette nähtud 650-grammise viskehantli vähemalt 15 sammu kaugusele. Käskluse hantli toomiseks võib anda siis, kui viskehantel on liikumatult paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "too" käskluse saamist minema kiiresti ja otsejoones viskehantlini, selle koheselt üles võtma ning kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides viskehantlit rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega "anna" temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt algasendit, aeglast järeleminekut, vigast üles võtmist, aeglast tagasitulekut, viskehantli mahapillamist, viskehantliga mängimist või selle närimist, koerajuhi harkisjalgselt seisakut, vigast etteistumist ja vigast harjutuse lõpetamist tuleb vastavalt hinnata. Viskehantli liiga lähedale viskamine nagu ka koerajuhi poolne abi, ilma et ta oma asendit muudaks, viivad punktide vähendamisele. Kui koerajuht lahkub oma kohalt enne harjutuse lõppu, hinnatakse harjutus "mitterahuldavaks". Kui koer ei too viskehantlit ära, antakse harjutuse eest 0 punkti. Kui koer ei anna viskehantlit koerajuhile ära pärast kolmandat käsklust, siis ta diskvalifitseeritakse.

6. 650-grammise puidust viskehantli toomine üle 1-meetrise tõkke hüppates (15 p.)

Käsklused: „hopp”, „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht võtab koos koeraga algasendi sobival kaugusel tõkkest. Koerajuht viskab korrektsest algasendist korraldaja poolt ette nähtud 650-grammise viskehantli üle tõkke. Käskluse hüppamiseks võib anda siis, kui viskehantel on liikumatule paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "hopp" ja „too“ käskluste saamist (käsklus "too" tuleb anda ajal, kui koer on üle tõkke hüppamas) ületama tõkke seda riivamata, minema kiiresti ja otsejoones viskehantlini, selle koheselt üles võtma, seejärel tõket riivamata tagasi hüppama ning viskehantli kiiresti ja otsejoones koerajuhile

tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides viskehantlit rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega "anna" temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab viskehantli kätte kohalt liikumata. Tõke peab olema 1-1.5 meetri laiune ja 1 meetri kõrgune.

Hindamine: Vigast või ebakorrektselt algasendit, koera aeglast hüppamist ja viskehantlile järeleminekut, vigast viskehantli võtmist, aeglast tagasihüpet, viskehantli pillamist, viskehantliga mängimist või selle närimist, koerajuhi harkisjalgset seismist, koera vigast istumist koerajuhi ette ja vigast harjutuse lõpetamist tuleb vastavalt hinnata. Tõkke puudutamise eest tuleb maha võtta kuni 1 punkt hüppe kohta ja tõkkele toetamise eest kuni 2 punkti.

Punktide jagunemine üle tõkke toomise harjutuses:

Minekuhüpe	Toomine	Tagasihüpe
5 punkti	5 punkti	5 punkti

Harjutuse eest punktide saamine on võimalik siis, kui kolmest harjutuse osast (minekuhüpe – eseme toomine – tagasihüpe) on sooritatud vähemalt üks hüpe ja toomine.

Mõlemad hüpped ja toomine veatud = 15 punkti

Mineku- või tagasihüpe sooritamata, toomine veatu = 10 punkti

Mõlemad hüpped veatud, ese toomata = 0 punkti

Kui koerajuhi poolt visatud viskehantlel maandub liiga kaugele küljele või on koera poolt halvasti nähtav, saab koerajuht kohtuniku loal või soovitusel võimaluse eset ilma punkte kaotamata uuesti visata. Koer peab jääma istuma. Kui koer tuleb koerajuhile järgi ja möödub tõkkest, anktakse harjutuse eest 0 punkti. Kui koer lahkub oma kohalt, kuid jääb tõkke ette, alandatakse harjutuse hinnet ühe hinde võrra.

Igasugust koerajuhipoolset abi, ilma et ta oma asendit muudaks, tuleb vastavalt hinnata. Kui koerajuht muudab oma asendit enne harjutuse lõppu, on harjutuse hinne "mitterahuldav". Kui koer hüppab minekuhüppel tõkke pikali, harjutust korratakse, kusjuures esimese hüppe eest antakse hindeks madal „mitterahuldav“ (- 4p). Kui koer ei anna viskehantlit koerajuhile ära pärast kolmandat käsklust, siis ta diskvalifitseeritakse.

7. Kohale saatmine (15 p.)

Käsklused: „lama”, „koht”, „siia”, „kõrval”, „koht”, „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht paneb koera käsklusega "lama" ja "koht" eelnevalt maha pandud eseme juurde lamama, eemaldub 40 sammu, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Kohtuniku märguandel annab koerajuht koerale käskluse "koht", mille peale koer läheb kiirelt ja otsejoones kohamärgiks oleva eseme juurde ja lamab. Koos suulise käsklusega „koht“ on lubatud osutada käeviipega koha suunas, kuid see ei tohi olla jätkuv. Kui koer on jõudnud esemeni, võib üks kord anda käskluse "lama". Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast umbes 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Vigast harjutuse algusosa, koera liiga aeglast kohale minekut, suurt kõrvalekallet küljele, kohamärgist liiga kaugemale või kõhklevat lamamist, rahutut lamamist või enneaegselt püsti/istuma tõusmist, kui koerajuht koera juurde läheb, tuleb vastavalt hinnata. Kui koer liigub koerajuhi naasmisel talle vastu, võetakse maha 3 punkti. Kui koer läheb kohalt ära enne, kui koerajuht on ettenähtud kaugusele eemaldunud ja ümber pööranud, või pärast juurde kutsumist ei lähe tagasi kohale, antakse harjutuse eest 0 punkti.

8. Lamamine häiritud olukorras (10 p.)

Käsklused: „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Enne kui teine koerajuht alustab kuulekuseharjutusi, läheb koerajuht koos koeraga kohtuniku poolt määratud punkti ja võtab algasendi. Kohtuniku märguandel paneb koerajuht koera käsklusega lamama. Koerajuht eemaldub eksamiplatsi piires 40 sammu ja lahkub seejärel koera vaateväljast (varjesse). Koer peab lamama rahulikult, kuni teine koer on lõpetanud harjutuse 6. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

Hindamine: Koerajuhi rahutut käitumist või muud koerajuhi poolset varjatud abi, rahutut lamamist või enneaegset seisma/istuma tõusmist, kui koerajuht naaseb, tuleb vastavalt hinnata. Kui koer istub või seisab, aga jääb määratud piirkonda, antakse osalised punktid. Kui koer liigub määratud piirkonnast rohkem kui 3 kehapikkust enne, kui teine koer on lõpetanud harjutuse 3, antakse selle harjutuse eest 0 punkti. Kui koer lahkub määratud piirkonnast peale seda, kui harjutus 3 on lõpetatud, antakse osalised punktid. Kui koer liigub koerajuhi naasmisel talle vastu, võetakse maha 3 punkti.